

### บทที่ 3

#### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การประเมินบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่ถูกคาดหวังเกี่ยวกับการท่องเที่ยว โดยชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด วิธีการดำเนินการวิจัยในที่นี่จะใช้การวิจัยเชิงบูรณาการ (Mixed Method) ระหว่างวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยการวิจัยในเชิงปริมาณจะใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพ ดังนั้นในบทที่ 3 ของการวิจัยจะนำเสนอรายละเอียดวิธีการดำเนินงานวิจัยใน 2 หัวข้อหลัก คือ

1. การวิจัยเชิงสำรวจ
2. การสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพและการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม

#### การวิจัยเชิงสำรวจ

##### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่เป็นเป้าหมายการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่มีสิทธิ์เลือกตั้งในพื้นที่ตำบลเกาะช้างใต้ อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด รวมทั้งหมด 2,084 คน (สำนักทะเบียนราษฎรอำเภอเกาะช้าง. 2552 : 8)

การกำหนดขนาดตัวอย่าง (Sample Size) จะใช้สูตรของทาโรยามาเน่ (Taro Yamane)

คำนวณขนาดของตัวอย่างที่เหมาะสมดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดตัวอย่าง

N = ขนาดประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนในการสุ่ม (Sampling Error)

- ความคลาดเคลื่อนมากที่สุดที่ยอมรับได้ = + 5%

- ความเชื่อมั่นในการสุ่มน้อยที่สุดที่ยอมรับได้ คือ ความเชื่อมั่นในการสุ่ม 95 %

แทนค่า

$$n = \frac{2,084}{1 + 2,084(0.05)^2}$$

$$\begin{aligned}
 &= \frac{2,084}{1+5.21} \\
 &= \frac{2,084}{6.21} \\
 &= 335.5877 \approx 336
 \end{aligned}$$

ดังนั้น ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 336 คน

ส่วนเทคนิคการสุ่มตัวอย่าง (Sample Technique) ให้ได้รายชื่อตามกรอบการสุ่ม (Sampling Frame) ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบ 2 ขั้นตอน (Two-stage Sampling) คือ ขั้นที่ 1 จะใช้การสุ่มตัวอย่างแบบ สัดส่วน (Proportional Random Sampling) และขั้นที่ 2 การสุ่มเชิงระบบ (Systematic Random Sampling) ดังนี้

ขั้นที่ 1 ในการสุ่มแบบสัดส่วนจะพิจารณาสัดส่วนของตัวอย่างจำแนกตามหน่วยเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้จะใช้หลักการแบ่งสัดส่วนตามการเทียบบัญชีไตรยางศ์

$$\text{สูตร} = \frac{\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่าง} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละหน่วยเลือกตั้ง}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

ตาราง 1 แสดงกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

| เขตเลือกตั้งที่ | หมู่บ้าน          | จำนวนประชากร (คน) | จำนวนกลุ่มตัวอย่าง |
|-----------------|-------------------|-------------------|--------------------|
| 1               | บ้านบางเป้า       | 415               | 67                 |
| 2               | บ้านสลักเพชร      | 554               | 89                 |
| 3               | บ้านเจ๊กแป๊ะ      | 371               | 60                 |
| 4               | บ้านสลักคอก       | 331               | 53                 |
| 5               | บ้านสลักเพชรเหนือ | 413               | 67                 |
| รวมทั้งหมด      |                   | 2,084             | 336                |

ขั้นที่ 2 การสุ่มเชิงระบบจะพิจารณาจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้ง/หน่วยเลือกตั้ง โดยแบ่งออกตามช่วงเท่า (Interval) ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{สูตร} &= \frac{\text{จำนวนประชากรในแต่ละเขตเลือกตั้ง}}{\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างของเขตเลือกตั้งนั้น}} \\
 &= \frac{2,084}{67} \\
 &= 31.1044 \approx 31
 \end{aligned}$$

สรุปการสุ่มเชิงระบบจะใช้พิจารณาจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้ง โดยแบ่งออกเป็นช่วงเท่า ลำดับที่ 1, 32, 63, 94, 125, ...

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัย ได้แก่แบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน การสร้างเครื่องมือและการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างเครื่องมือในการศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) ได้แก่

ชื่อ - สกุล

สถานภาพ

- |                               |                            |
|-------------------------------|----------------------------|
| 1. รศ.ดร.ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ  | ผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องมือ |
| 2. รศ.ดร.สมศักดิ์ สามัคคีธรรม | ผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัย      |
| 3. ดร.ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์   | ผู้เชี่ยวชาญด้านท้องถิ่น   |

โดยการทดสอบเครื่องมือที่จะใช้การทดสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยการนำแบบสัมภาษณ์ให้ทั้ง 3 ท่านตรวจสอบ เมื่อรับเครื่องมือกลับคืนจากผู้เชี่ยวชาญ นำข้อแก้ไขทั้งหมดมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

การทดสอบความเที่ยง (Reliability) จะใช้การทดลองไปเก็บแบบสอบถาม จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติ โดยการหาค่าเฉลี่ยความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม (Reliability) แบบ Cronbach's Alpha ได้ค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามเท่ากับ 0.80 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อถือได้ สามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

ขั้นตอนที่ 5 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้กับกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง



องค์ประกอบของเครื่องมือวิจัยประกอบด้วยเนื้อหาสรุป ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายปิด (Close - Ended) และเลือกตอบ (Check - List) เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายปิด (Close - Ended) และเลือกตอบ (Check - List) เกี่ยวกับระดับบทบาทตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน ทั้งหมด 5 ระดับ 4 ด้าน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายปิด (Close - Ended) และเลือกตอบ (Check - List) เกี่ยวกับระดับบทบาทที่เป็นจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน ทั้งหมด 5 ระดับ 4 ด้าน

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายปิด (Close - Ended) และเลือกตอบ (Check - List) เกี่ยวกับระดับบทบาทที่คาดหวังของประชาชนต่อองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน ทั้งหมด 5 ระดับ 4 ด้าน

ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายเปิด (Open - Ended) เกี่ยวกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน

#### การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ตัวแปรส่วนบุคคลและตัวแปรกำหนด (ตัวแปรต้น) จะใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา คือ นำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) คำนวณเป็นค่าร้อยละ (Percentage) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ แล้วนำเสนอในรูปตารางความเรียง

2. การวิเคราะห์ตัวแปรตามจะใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา โดยนำเสนอในรูปของค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้เป็นสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย

สำหรับการวัดเกณฑ์บทบาทที่ทำจริงและบทบาทที่ถูกคาดหวังของผู้ตอบแบบสอบถามสร้างขึ้นตามลักษณะการสร้างแบบวัดทัศนคติที่เรียกว่า (Likert Scale) โดยมีตัวเลือกตอบแบบ 5 ระดับ โดยในแต่ละระดับกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

| เกณฑ์การให้คะแนนต่อบทบาทที่ทำจริง | ระดับคะแนน |
|-----------------------------------|------------|
|-----------------------------------|------------|

|                         |   |
|-------------------------|---|
| บทบาทที่ทำจริงมากที่สุด | 5 |
|-------------------------|---|

|                   |   |
|-------------------|---|
| บทบาทที่ทำจริงมาก | 4 |
|-------------------|---|

|                       |   |
|-----------------------|---|
| บทบาทที่ทำจริงปานกลาง | 3 |
|-----------------------|---|

|                            |   |
|----------------------------|---|
| บทบาทที่ทำจริงค่อนข้างน้อย | 2 |
|----------------------------|---|

|                          |   |
|--------------------------|---|
| บทบาทที่ทำจริงน้อยที่สุด | 1 |
|--------------------------|---|

ในการตีความช่วงค่าเฉลี่ยจะแบ่งคะแนนออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

คะแนนระหว่าง 4.50 - 5.00 แสดงว่ามีบทบาทมากที่สุด

คะแนนระหว่าง 3.50 - 4.49 แสดงว่ามีบทบาทมาก

คะแนนระหว่าง 2.50 - 3.49 แสดงว่ามีบทบาทปานกลาง

คะแนนระหว่าง 1.50 - 2.49 แสดงว่ามีบทบาทค่อนข้างน้อย

คะแนนระหว่าง 1.00 - 1.49 แสดงว่ามีบทบาทน้อยที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนนต่อบทบาทที่คาดหวัง ระดับคะแนน

มีความคาดหวังมากที่สุด 5

มีความคาดหวังมาก 4

ปานกลางมีความคาดหวัง 3

มีความคาดหวังค่อนข้างน้อย 2

ความคาดหวังน้อยที่สุด 1

ในการตีความช่วงค่าเฉลี่ยจะแบ่งคะแนนออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

คะแนนระหว่าง 4.50 - 5.00 แสดงว่ามีความคาดหวังมากที่สุด

คะแนนระหว่าง 3.50 - 4.49 แสดงว่ามีความคาดหวังมาก

คะแนนระหว่าง 2.50 - 3.49 แสดงว่ามีความคาดหวังกลาง

คะแนนระหว่าง 1.50 - 2.49 แสดงว่ามีความคาดหวังค่อนข้างน้อย

คะแนนระหว่าง 1.00 - 1.49 แสดงว่ามีความคาดหวังน้อยที่สุด

### การสัมภาษณ์เชิงคุณภาพและการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม

#### การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะใช้วิธีการวิจัยในรูปแบบต่างๆ ดังนี้

1. การสัมภาษณ์ วิธีการสัมภาษณ์ที่จะใช้ในการวิจัยนี้มีลักษณะเป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - structured or Guided Interview) โดยอาศัยแนวทางการสัมภาษณ์ (Interview Guide) เป็นเครื่องมือในรูปแบบต่าง ๆ

การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-dept Interview) เป็นการใช้แนวสัมภาษณ์เจาะลึก โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์ (Key-informants)

ชื่อ - สกุล

สถานภาพในการให้ข้อมูล

1. นางพัชรินทร์ ผลกาจ

ประธานชมรมนำเที่ยวพื้นบ้านสลักคอก

2. นางสาวจรรยา กิตติวิริยะวงษ์

รองนายก อบต.เกาะช้างใต้

3. นายจักรกฤษณ์ สลักเพชร

นายก อบต.เกาะช้างใต้

2. การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมในที่นี้ หมายถึง ประสบการณ์จากการสังเกตที่ได้จากการร่วมทำงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กล่าวคือ ผู้วิจัยได้มีโอกาสดำเนินงานที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้ อำเภอกะช้าง จังหวัดตราด เป็นเวลา 6 ปี ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ธุรการ และปัจจุบันดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

### การตรวจสอบข้อมูล

การตรวจสอบข้อมูลในที่นี้จะใช้รูปแบบ ดังนี้ (ระบุเฉพาะที่เลือกใช้ในงานวิจัย)

การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) คือ การพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้นั้นนั้นถูกต้องหรือไม่ โดยวิธีการที่ผู้วิจัยจะนำมาใช้ในการตรวจสอบด้านข้อมูล คือ

1. วิธีการตรวจสอบด้านแหล่งเวลา กล่าวคือ เป็นการตรวจสอบข้อมูลในช่วงเวลาที่ต่างกัน เพื่อที่จะทำให้ทราบว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้รับในช่วงเวลาต่าง ๆ นั้น มีความเหมือน หรือแตกต่างกันอย่างไรบ้าง

2. วิธีการตรวจสอบด้านสถานที่ จะเป็นการตรวจสอบในลักษณะที่ว่า หากข้อมูลที่ได้รับนั้น ได้รับจากต่างสถานที่กัน ข้อมูลเหล่านั้นจะมีลักษณะอย่างไรบ้าง

3. วิธีการตรวจสอบด้านบุคคล จะเป็นการตรวจสอบว่าถ้าบุคคลผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนไป ข้อมูลที่ได้รับในประเด็นเดียวกันจะมีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไรบ้าง

### การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทในเชิงปริมาณนั้น พิจารณาผลการวิเคราะห์ออกมาเป็น 5 ระดับ คือ

1. มีความสอดคล้องมากหรือขัดแย้งน้อย
2. มีความสอดคล้องค่อนข้างมากหรือขัดแย้งค่อนข้างน้อย
3. มีความสอดคล้องปานกลางหรือขัดแย้งปานกลาง
4. มีความสอดคล้องค่อนข้างน้อยหรือขัดแย้งค่อนข้างมาก
5. มีความสอดคล้องน้อยหรือขัดแย้งมาก

ในการเปรียบเทียบระหว่าง 2 บทบาท ใช้การประมวลค่าออกเป็น 5 ระดับ คือ มาก ค่อนข้างมาก ปานกลาง ค่อนข้างน้อย และ น้อย ดังนั้นบทบาทที่เปรียบเทียบกัน จึงอาจเหมือนกัน หรือแตกต่างกันได้ ออกเป็น 5 ช่วง คือ เปรียบเทียบแล้วไม่แตกต่าง แตกต่างกัน 1 ช่วง แตกต่างกัน 2 ช่วง แตกต่างกัน 3 ช่วง และแตกต่างกัน 4 ช่วง ดังนั้น เกณฑ์ในการวิเคราะห์การเปรียบเทียบระหว่างบทบาทจึงสามารถสรุปได้ดังนี้

ผลการเปรียบเทียบ

การตีความ

ไม่แตกต่าง

มีความสอดคล้องมากหรือขัดแย้งน้อย



|                   |                                                  |
|-------------------|--------------------------------------------------|
| แตกต่างกัน 1 ช่วง | มีความสอดคล้องค่อนข้างมากหรือขัดแย้งค่อนข้างน้อย |
| แตกต่างกัน 2 ช่วง | มีความสอดคล้องปานกลางหรือขัดแย้งปานกลาง          |
| แตกต่างกัน 3 ช่วง | มีความสอดคล้องค่อนข้างน้อยหรือขัดแย้งค่อนข้างมาก |
| แตกต่างกัน 4 ช่วง | มีความสอดคล้องน้อยหรือขัดแย้งมาก                 |

ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ใช้การตีความเนื้อหา สาระหลัก (Thematic Analysis) การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ใช้การตีความหมาย กล่าวคือ ผู้วิจัยจะพยายามทำความเข้าใจและพยายามอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากกรณีศึกษาที่ผู้วิจัยได้ศึกษาจากข้อมูลที่ได้ทั้งจากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ เพื่อเพิ่มเติมคำอธิบายตารางจากการสำรวจให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น